

OBNOVENIE ČINOSTI Základnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Sklabini.

Dňa 18. marca 2016, sa na členskej schôdzi zišli pôvodní a noví členovia ZO SZPB v Sklabini. Prítomných privítal predseda Základnej organizácie, ktorý privítal okrem 27 zúčastnených aj predsedu Oblastného výboru SZPB v Martine Radomíra Žingora a podpredsedu Jozefa Petráša. Členská schôdza schválila nový výbor ZO SZPB v zložení: Ing. Igor Kovačka – predseda, Milan Kováč – podpredseda, Janka Ďuricová – pokladník, Ivica Honková – tajomník a Emília Ďuriková – revízna činnosť. Sklabinská organizácia SZPB prestala pracovať po smrti svojho predsedu Ladislava Kováča v roku 2008 a jej činnosť bola v ostatnom čase celkom utlmená. Až v januári tohto roku, bola z podnetu predsedu Oblastného výboru SZPB v Martine zvolaná mimoriadna schôdza a činnosť organizácie sa postupne obnovila. Medzi hlavné priority ZO v roku 2016, okrem posilňovania členskej základne bude patriť príprava osláv 71. výročia oslobodenia obce a 72. výročia SNP. Dôležitá úloha pre členov a vedenie obce je aj obnova expozície pamätnej izby obce Sklabiňa.

Obec Sklabiňa má slávnú a bohatú, bezmála 800 ročnú históriu už od roku 1242, kedy sa datuje prvá písomná zmienka o obci. V stredoveku bola obec a Sklabinský hrad nad obcou sídlom Turčianskej župy a významne sa zapísala do národných dejín Slovákov. Najkrutejšia ale aj najslávnejšia história obce Sklabiňa je však presne zapísaná v Kronike obce z rokov 1944-45, ktorú zaznamenal Ján Keveš, v tom čase občan Sklabine. Cieľom a úlohou nového výboru je jej knižné vydanie, pretože Kronika je napísaná v jedinom exemplári a je ťažko dostupná verejnosti. Hlavne v tomto období, keď sa k slovu dostávajú pohrobkovia vtedajšieho ľudáckeho režimu je dôležité, aby najmä mladá generácia občanov obce vedela v akej obci žije. Aby si mladí ľudia ktorí žijú v Sklabini ale aj v mestách a obciach regiónu Turca uvedomili, že generácia našich starých a prastarých otcov sa v tom ťažkom období postavili na stranu pravdy a boja proti hnedému moru - fašizmu a za tento postoj zaplatili tú najkrutejšiu daň. Obec Sklabiňa sa v lete roku 1944 stala na niekoľko týždňov centrom celoslovenského odboja. Sústredili sa v nej partizánske oddiely, ktoré zišli z hôr a najmä z blízkej Kantorskej doliny, vrátane skupiny francúzskych partizánov pod vedením kapitána Lanuriena. Počas príprav SNP sídlili v obci štáby I. aj II. partizánskej brigády M. R. Štefánika pod velením Viliama Žingora a P. A. Veličku. Dňa 21. augusta v roku 1944 bola obec a jej okolie vyhlásená za prvé oslobodené územie v novej obnovenej ČSR. Po potlačení povstania v Turci nastali zo strany vtedajšieho vedenia Slovenského štátu a predstaviteľov Nemeckých okupačných vojsk tvrdé represálie. Začiatkom októbra roku 1944 odviekli nemeckí okupanti z obce všetkých mužov od 15 do 65 rokov, z ktorých traja zahynuli ešte pri výsluchu v Martine. Dvadsať občanov Sklabine bolo v Martine na Bukovinách, spolu s ďalšími dvadsiatimi ôsmimi Turčanmi bezohľadne umučených, zavraždených a zahrabaných do protitankového zákopu, ktorý si ešte pred popravou sami vykopali. Starších a chorých občanov prepustili a ostatných 65 chlapov bolo odviečených do Malackiek. Tu ich strážili slovenskí gardisti, ktorí boli podľa mnohých svedectiev krutejší ako samotní Nemci. Päťdesiat Sklabinčanov bolo odviečených do zajateckých a koncentračných táborov v Nemecku a niektorí z nich tam zahynuli hladom, ale aj pri náletoch a bombardovaní mesta Drážďany. Represálie sa kruto dotkli aj susednej obce Sklabinský Podzámok, ktorú fašisti dňa 30. septembra 1944 najprv vyrabovali a potom podpálili. V obci zhorelo 42 usadlostí a vypálená bola aj funkčná časť Sklabinského hradu, kde v kaštieli boli uložené cenné archívne dokumenty Turčianskej župy. Druhá svetová vojna si vyžiadala krutú daň v podobe tridsiatich ľudských obetí občanov Sklabine po ktorých zostalo 18 vdov a 39 sirôt. Toto je základný odkaz tých, ktorí bojovali za slobodu pre nasledujúce generácie aby sa už

nikdy a nič podobné, ako II. svetová vojna nezopakovalo. Tento odkaz chcú naplňať aj členovia ZO SZPB v Sklabini. Pri všetkých stanovených úlohách a cieľoch chceme spolupracovať s Oblasťným výborom SZPB v Martine a obecnou samosprávou, ktorá je hlavným organizátorom všetkých akcií a pietnych spomienok v obci. Každý občan a nielen našej obce by mal vedieť, čo všetko predchádzalo pokoju a mieru pred viac ako 70 rokmi. Mnohí z nás máme túto históriu už iba sprostredkovanú z rozprávania priamych účastníkov, ale je v našich silách a plánoch ju odovzdať ďalej svojim deťom, vnukom ale aj novým občanom a tiež návštevníkom obce.

Autori článku: Ivica Honková a Igor Kovačka